

DOBROVOLNICTVÍ OČIMA PSYCHOLOGA

Déle než tři roky pracuji jako psycholožka v organizaci sociální péče s osobami s mentálním a kombinovaným postižením a mám možnost pozorovat vliv kontaktů s dobrovolníky na ně. V našich pobytových zařízeních žije mimo jiné řada osob s hendikepem, jež nemají rodiče ani jiné příbuzné, kteří by je navštěvovali.

Tito lidé tím samozřejmě duševně trpí, neboť v lidské psychice je zakódována potřeba mít někoho blízkého (mít s někým blízký vztah), mít někoho, koho zajímáme, pro koho jsme jedineční a důležití. V dětství jsou to zejména rodiče, později partner, který tuto potřebu naplňuje. Tento faktor je bazálním faktorem rozvoje a stabilizace naší psychiky.

Ti z našich klientů, které rodina a příbuzní nenavštěvují, pak trpí také tím, že jsou každý týden (hlavně před víkendem) svědky toho, jak se jejich spolubydlící chystají na návštěvu svých příbuzných, „rodinná buňka“ (tj. oddělení v sociálním zařízení) se „vylidňuje“ a oni cítí smutek, neboť si uvědomují, že pro ně zde není nikdo, kdo by je někam vzal, odvedl je byť jen na půlden, nebo na den mimo zařízení, v němž jsou trvale domovem.

V případě těchto klientů bez funkčního rodinného zázemí je dobrovolník svým působením významným terapeutem klientovy duše. Máme zkušenosti s tím, že klient se na „svého“ dobrovolníka velice těší. Dochází k rychlému navázání přátelského vztahu. Často je tento vztah podobný vztahu dítěte k rodiči. V případě velmi mladých dobrovolníku je vztah více kamarádský. Bývám svědkem toho, že klient do té doby povadlý, posmutnělý, s kolísající motivací k aktivizujícím činnostem (koníčky, rehabilitační cvičení) dostává „vítr do plachet“ – život ho začíná bavit, jeho „vnitřní motor“ jako by „naskočil“. Klient, který byl dříve obtížně motivovatelný, se opět rád učí, cvičí, věnuje se různým zájmovým činnostem... Např. kreslí pro dobrovolníka obrázky, aby ho jimi mohl obdarovat, potěšit... Jako by vše v jeho životě náhle dostalo smysl...

Proto jsem vděčná za každého dobrovolníka, zejména za takového, pro něhož dobrovolnictví není jen formou praxe při studiu sociální práce a jeho zájem o klienty nekončí předáním maturitního vysvědčení. Čím je dobrovolník vyzrálejší osobností, uvědomující si, jak významnou, téměř „životodárnou“ osobou se stává vstoupením do klientovy životní dráhy, tím je cennější. Neboť ztráta dobrovolníka je velmi bolestná záležitost a z výše uvedeného jasně vyplývá, že je to ztráta srovnatelná se ztrátou mámy, táty, nebo sourozence.

PhDr. Lenka Černíková
psycholožka